

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра соціології та соціальної роботи**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету суспільних наук
Остапець Ю.О./
«_____» 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНЕ І МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	05 Соціальні і поведінкові науки
Спеціальність	054 Соціологія
Освітня програма	Соціологія
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Ужгород 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальне і медичне страхування» для здобувачів вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні і поведінкові науки» спеціальності 054 «Соціологія» освітньої програми «Соціологія».

Розробник: Кацьора Олександр Валентинович, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології та соціальної роботи.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні **кафедри соціології та соціальної роботи**

протокол № 13 від «24» травня 2022 р.

Завідувач кафедри Шандор Ф.Ф.

Схвалено науково-методичною комісією **факультету суспільних наук**

протокол № 8 від «07» червня 2022 р.

Голова науково-методичної комісії Попадич О.О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	4	5
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання:	8	9
аудиторних – 4	Лекції:	
самостійної роботи студента – 4	30	10
	Практичні (семінарські):	
	24	6
Вид підсумкового контролю:	Лабораторні:	
залік		
Форма підсумкового контролю:	Самостійна робота:	
усна	66	104

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни «Соціальне і медичне страхування» – доведення до студентів основ соціального і медичного страхування в Україні. Головними завданнями дисципліни є формування системного світогляду, професійного ставлення до соціальної роботи; розвиток гуманної особистості з глибокими міждисциплінарними знаннями; ознайомлення зі способами, технологіями соціального і медичного страхування..

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК06. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

Фахові компетентності спеціальності (СК)

СК03. Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому.

СК10. Здатність виконувати професійні ролі у проектній діяльності в галузі соціальної проблематики, прогнозування процесів та явищ в сучасному соціумі.

СК12. Здатність налагоджувати, підтримувати і розвивати міждисциплінарне професійне співробітництво, корпоративну відповідальність на основі знання організації роботи соціологічної служби в системі державних та недержавних органів.

СК16. Здатність до адаптації та професійного реагування на виклики соціальних трансформацій.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Соціологія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в Україні та світі	РН03
Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач	РН04
Використовувати методи діагностики та експертизи у процесах оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів соціальних суб'єктів.	РН20
Виявляти та аналізувати нові чинники соціальної нерівності в Україні та світі, визначати можливі шляхи подолання нерівного доступу різних суспільних груп до тих чи інших соціальних ресурсів	РН21
Здійснювати координацію інформаційних потоків з метою задоволення потреб соціального управління, спираючись на сучасні знання та соціальні технології	РН23

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Соціальне і медичне страхування»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях з метою соціального страхування клієнтів.	РН03 РН04 РН20 РН21
Визначати зміст діяльності, зв'язки та межі компетенції установ та закладів соціального захисту, соціальних служб, медичних установ, інших організацій	РН23
Обґрунтовувати необхідність соціальних змін.	

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: іспит; презентація результатів виконаної індивідуальної /групової роботи студента.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форма поточного контролю: доповідь на практичних заняттях

Форма модульного контролю: контрольна робота

Форма підсумкового семестрового контролю: іспит

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
10	10	10	10	10		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T6	T7	T8	T9	T10	50	100
10	10	10	10	10		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів	Кількість	Максимальна кількість балів
практичні заняття, доповідь з презентацією	6	42	6	42
реферат	1	8	1	8
модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота складається з тестових завдань та запитання описово-аналітичного характеру.

Тестові завдання покликані оцінити знання з тематичної проблематики модулю, яка надавалася на лекціях і обговорювалася на практичних заняттях. Залежно від орієнтування у тематичному матеріалі по тестах, дане завдання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 30 балів.

Запитання має на меті оцінити обізнаність здобувача з програмовим матеріалом. Залежно від послідовності викладу і орієнтуванні у матеріалі теоретичних питань, ця частина завдань модульної контрольної роботи максимально може бути оцінена у 20 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Відповідно до «Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсних) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) – заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;

- вмiє самостiйно виконувати завдання, передбаченi програмою, використовує набутi знання i вмiння у нестандартних ситуацiях;

- засвоїв основну i ознайомлений з додатковою лiтературою, яка рекомендована програмою;

- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисциплiни та усвiдомлює їх значення для професiї, яку він набуває;

- вiльно висловлює власнi думки, самостiйно оцiнює рiзноманiтнi життєвi явища i факти, виявляючи особистiсну позицiю;

- самостiйно визначає окремi цiлi власної навчальної дiяльностi, виявив творчi здiбностi i використовує їх при вивченнi навчально-програмового матерiалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцiнку «добре» (82-89 балiв, В) – заслуговує студент, який:

- повнiстю опанував i вiльно (самостiйно) володiє навчально-програмовим матерiалом, в тому числi застосовує його на практицi, має системнi знання в достатньому обсязi вiдповiдно до навчально-програмового матерiалу, аргументовано використовує їх у рiзних ситуацiях;

- має здатнiсть до самостiйного пошуку iнформацiї, а також до аналізу, постановки i розв'язування проблем професiйного спрямування;

- пiд час вiдповiдi допустив деякi неточностi, якi самостiйно виправив, добирає переконливi аргументи на пiдтвердження вивченого матерiалу;

оцiнку «добре» (74-81 бал, С) – заслуговує студент, який:

- в цiлому навчальну програму засвоїв, але вiдповiдає з певним помилками;

- вмiє порiвнювати, узагальнювати, систематизувати iнформацiю пiд керiвництвом викладача, в цiлому самостiйно застосовувати на практицi, контролювати власну дiяльнiсть;

- опанував навчально-програмовий матерiал, успiшно виконав завдання за програмою, засвоїв основну лiтературу, яка рекомендована програмою;

оцiнку «задовiльно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матерiал в обсязi, необхідному для подальшого навчання i використання його у майбутнiй професiї;

- виконує завдання непогано, але зi значною кiлькiстю помилок;

- ознайомлений з основною лiтературою, яка рекомендована програмою;

- допускає помилки при виконаннi завдань, але пiд керiвництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцiнку «задовiльно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володiє основним навчально-програмовим матерiалом в обсязi, необхідному для подальшого навчання i використання його у майбутнiй професiї, а виконання завдань задовольняє мiнiмальнi критерiї. Знання мають репродуктивний характер.

оцiнка «незадовiльно» (35-59 балiв, FX) – виставляється студенту, який:

– виявив суттєвi прогалини в знаннях основного програмового матерiалу, допустив принциповi помилки у виконаннi передбачених програмою завдань.

оцiнка «незадовiльно» (35 балiв, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Тема 1. Сутність, принципи і роль соціального страхування. Поняття та принципи соціального страхування. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування». Учасники соціального страхування, його основні види. Забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням. Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю».

Тема 2. Фонд соціального страхування України. Управління Фондом соціального страхування. Основні завдання і функції Фонду соціального страхування. Права, обов'язки та відповідальність Фонду соціального страхування.

Тема 3. Соціальні ризики та соціальні стандарти соціального захисту. Поняття, ознаки та види соціальних ризиків, загальна характеристика непрацездатності, порядок встановлення непрацездатності, загальна характеристика інвалідності, нещасний випадок на виробництві та професійне захворювання, тимчасова втрата працездатності та порядок її підтвердження, поняття безробіття та порядок визнання громадянина безробітним, малозабезпеченість та втрата годувальника як соціальні ризики, державні соціальні стандарти та соціальні гарантії, прожитковий мінімум.

Тема 4. Пенсійне страхування в Україні. Правові засади, основні види та система організації. Пенсійна система в Україні та її законодавча база, система державних органів, що здійснюють пенсійне забезпечення, процес зародження, формування та розвиток пенсійної системи в Україні, трудовий та страховий стаж у пенсійному забезпеченні, поняття та види пенсійного забезпечення, персоніфікований облік, порядок призначення та виплати пенсій.

Тема 5. Недержавне пенсійне страхування. Недержавне пенсійне страхування: економічна сутність та роль у системі соціального страхування. Суб'єкти та об'єкти недержавного пенсійного страхування. Недержавні пенсійні фонди: відкриті, корпоративні, професійні. Послуги недержавних пенсійних фондів. Доходи та витрати недержавних пенсійних фондів. Асоціація недержавних пенсійних фондів України: мета та основні завдання. Договір про недержавне пенсійне страхування: особливості складання для фізичних та юридичних осіб. Іноземний досвід недержавного пенсійного страхування.

Модуль 2

Тема 6. Страхування від нещасних випадків на виробництві та від професійного захворювання. Економічна сутність та роль Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та від професійного захворювання. Завдання Фонду. Принципи страхування від нещасних випадків. Суб'єкти й об'єкти страхування від нещасних випадків. Основні поняття: нещасний випадок та професійне захворювання. Види страхування від нещасних випадків. Добровільне страхування від нещасних випадків.

Тема 7. Страхування на випадок безробіття. Поняття та принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. Види безробіття: фрикційне, структурне, циклічне. Соціальні гарантії як форма забезпечення достатнього рівня суспільного добробуту. Порядок надання матеріальної допомоги з безробіття. Управління Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття. Органи нагляду у сфері страхування на випадок безробіття. Зайнятість населення.

Тема 8. Страхування тимчасової втрати працездатності. Поняття загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням. Права, обов'язки та відповідальність суб'єктів загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням. Принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Види фінансово-економічного забезпечення та соціальних послуг у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

Тема 9. Медичне страхування. Медичне страхування та його основні види. Суб'єкти й об'єкти медичного страхування. Роль медичного страхування в забезпеченні потреб робітника в страховому захисті. Добровільне медичне страхування. Обсяг відповідальності страховика. Страхова сума. Порядок

визначення розміру страхових премій і їх сплати. Права й обов'язки сторін страхових відносин. Організація роботи страхової компанії, пов'язана з настанням відповідальності за фактом страхового випадку. Медичне страхування громадян, які перетинають кордон. Шляхи підвищення ефективності добровільного медичного страхування

Тема 10. Іноземний досвід у сфері соціального страхування. Особливості соціального страхування в Швеції. Пенсійна система Чілі. Оцінка розвитку соціального забезпечення робітників у Німеччині. Соціальні технології США. Роль місцевого самоврядування в реалізації соціальних гарантій населення в Польщі. Медичне соціальне страхування в Ізраїлі. Системи соціального страхування в США. Системи соціального страхування Німеччині. Системи соціального страхування Англії. Системи соціального страхування Франції. Польська система пенсійного страхування. Елементи сучасних пенсійних систем: державний пенсійний фонд, недержавні пенсійні фонди, страхові компанії зі страхування життя і пенсій.

5.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с. р.		л	п	лаб	інд	с. р.
Модуль 1												
Тема 1. Сутність, принципи і роль соціального страхування	12	2	2			8	12	1	0			11
Тема 2. Фонд соціального страхування України	10	2	2			6	10	1	0			9
Тема 3. Соціальні ризики та соціальні стандарти соціального захисту	12	2	2			8	12	1	1			10
Тема 4. Пенсійне страхування в Україні. Правові засади, основні види та система організації	12	2	4			6	12	1	1			10
Тема 5. Недержавне	10	2	2			6	10	1	1			8

пенсійне страхування												
Модульна контрольна робота	2	2	0			0	2	0	0			2
Разом за модуль	58	12	12			34	58	5	3			50
Модуль 2												
Тема 6. Страхування від нещасних випадків на виробництві та від професійного захворювання	12	4	2			6	12	1	1			10
Тема 7. Страхування на випадок безробіття	12	4	2			6	12	1	1			10
Тема 8. Страхування тимчасової втрати працездатності	12	4	2			6	12	1	1			10
Тема 9. Медичне страхування	12	2	2			8	12	1	0			11
Тема 10. Іноземний досвід у сфері соціального страхування	12	2	4			6	12	1	0			11
Модульна контрольна робота	2	2	0			0	2	0	0			2
Разом за модуль	62	18	12			32	62	5	3			54
Разом	120	30	24			66	120	10	6			104

5.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Сутність, принципи і роль соціального страхування	2	0
2	Фонд соціального страхування України	2	0
3	Соціальні ризики та соціальні стандарти соціального захисту	2	1

4	Пенсійне страхування в Україні. Правові засади, основні види та система організації	4	1
5	Недержавне пенсійне страхування	2	1
6	Страхування від нещасних випадків на виробництві та від професійного захворювання	2	1
7	Страхування на випадок безробіття	2	1
8	Страхування тимчасової втрати працездатності	2	1
9	Медичне страхування	2	0
10	Іноземний досвід у сфері соціального страхування	4	0
Разом		24	6

5.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Сутність, принципи і роль соціального страхування	8	11
2	Фонд соціального страхування України	6	9
3	Соціальні ризики та соціальні стандарти соціального захисту	8	10
4	Пенсійне страхування в Україні. Правові засади, основні види та система організації	6	10
5	Недержавне пенсійне страхування	6	8
	Модульна контрольна робота	0	2
6	Страхування від нещасних випадків на виробництві та від професійного захворювання	6	10
7	Страхування на випадок безробіття	6	10
8	Страхування тимчасової втрати працездатності	6	10
9	Медичне страхування	8	11
10	Іноземний досвід у сфері соціального страхування	6	11
	Модульна контрольна робота	0	2
Разом		66	104

6. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

В умовах використання формату онлайн-навчання (дистанційного навчання) із застосуванням мережі Google Meet названі засоби, методи та форми визначаються за домовленістю зі здобувачами і в залежності від зручного виду взаємодії, застосовуються з допомогою існуючих функцій групових чатів та відеоконференцій.

Для ефективного засвоєння тематики є можливість демонстрації необхідних матеріалів на робочому столі комп'ютерного технічного засобу під час занять і семінарів. Зокрема, у разі потреби, під час онлайн-заняття можна

надати доступ до свого екрану, щоб показати презентації або іншу тематичну інформацію на робочому столі.

Планування лекційних, практичних (семінарських) та лабораторних занять, модульних контрольних робіт, звітування за індивідуальну та іншу передбачену програмою роботу зі студентами, а також підсумкова перевірка знань у формі іспиту (заліку) здійснюється заздалегідь за допомогою прив'язки до Google-календаря. Синхронізація запланованих заходів виконується автоматично на всіх зручних для їх проведення пристроях.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Безугла В.О. Соціальне страхування: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 368 с.
2. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України № 2017-III від 10.06.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>
3. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України № 1105-XIV від 01.12.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>
4. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України № 1533-III від 14.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text>
5. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України № 1058-IV від 01.12.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>
6. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України № 2464-VI від 21.11.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>

Допоміжна література

1. Внукова Н. М. Соціальне страхування: кредитно-модульний курс: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 412 с.
2. Кириленко О.П. Соціальне страхування: підручник. Тернопіль: Екон. думка ТНЕУ, 2016. 516 с.
3. Сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua>
4. Сайт Верховної ради України. URL <http://rada.gov.ua>